

Q.P. Code : 02819

[Time: 2½ Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Answer to all questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.

- Q. 1** Answer **any two** of the following: (15)
- Define communication. Explain how communication is a tool for direction.
 - Define leadership. Explain in brief the various leadership styles.
 - Explain the concept of transformational leaders.
- Q. 2** Answer **any two** of the following: (15)
- “Co-ordination is the essence of management” Discuss.
 - Define motivation. Explain the importance of motivation.
 - Explain the McGregor’s Theory X and Theory Y.
- Q. 3** Answer **any two** of the following: (15)
- Define controlling. What are essentials for effective control?
 - What is MIS? Explain the steps in designing and developing a modern MIS.
 - Write a note on ERP.
- Q. 4** Answer **any two** of the following. (15)
- Define organizational development. Explain the importance of organizational development.
 - What is organizational change? What are the methods to manage organizational change?
 - Write a note on conflict management.
- Q. 5** (A) Rewrite the answer by choosing the appropriate options given below : (05)
- Transactional leaders adopt _____ style of leadership.

a) Laissez faire	b) Autocratic
c) Paternalistic	d) Neurocratic
 - _____ refers to inter-linking of actions.

a) Motivation	b) Co-ordination
c) Direction	d) Communication.
 - _____ places emphasis on inter-related activities performed in a sequence for production and marketing of a product or service.

a) Value chain analysis	b) Quantitative analysis
c) Qualitative analysis	d) Historical analysis
 - _____ helps to determine organizational climate and to identify performance gaps.

a) Behavioural Modifications	b) Job enrichment
c) Job enlargement	d) Survey feedback
 - _____ is based on disagreement with the facts, rational reasing, logic and science.

a) Organisational resistance	b) Psychological resistance
c) Sociological resistance	d) Logical resistance

Q.P. Code : 02819

(B) State whether the following statements are true or false : **(05)**

- i) Open-door policy is a form of diagonal communication.
- ii) Feedback is the response given by the receiver of the message to the sender.
- iii) Job enrichment involves providing more challenging tasks and responsibilities.
- iv) Time management is really self-management.
- v) Organisational development is a short - term effort.

(C) Match the following : **(05)**

Group A	Group B
i) Socio-psychological barriers	a) Joseph Luft and Harry Ingham
ii) Management by Objectives	b) Job dissatisfying factors
iii) Hygiene factors	c) Interpersonal relationships
iv) Johari Window	d) Control Techniques
v) Relationship conflict	e) Different perceptions of people
	f) Job motivation factors
	g) Abraham Maslow

Q.P. Code : 02819

[वेळ: 2½ तास]

[गुण:७५]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना 1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात
3. मूळ इंग्रजी प्रश्न ग्राह्य मानावेत.
- प्र. १ पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (१५)
अ) संज्ञापनाची व्याख्या घ्या. संज्ञापन संचालनाचे एक साधन कसे असते ते स्पष्ट करा.
ब) नेतृत्वाची परिभाषा घ्या. नेतृत्वशैलीच्या विविध पद्धती थोडक्यात स्पष्ट करा.
क) परिवर्तन नेतृत्वशैलीची संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्र. २ पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (१५)
अ) समन्वय व्यवस्थापनाचा अर्थ आहे. चर्चा करा.
ब) अभिप्रेरणेची परिभाषा घ्या. अभिप्रेरणेचे महत्व स्पष्ट करा.
क) मॅकग्रेगरचा सिद्धांत "क्ष" आणि सिद्धांत "य" स्पष्ट करा.
- प्र. ३ पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (१५)
अ) नियंत्रणाची परिभाषा द्या. परीणामकारक नियंत्रणाच्या आवश्यक बाबी कोणत्या आहे?
ब) व्यवस्थापन माहिती यंत्रणा (MIS) म्हणजे काय? आधुनिक एम् आय् एस् रचना तयार करणे आणि विकसित करण्याचे टप्पे स्पष्ट करा.
क) ई.आर.पी. टीप लिहा.
- प्र. ४ पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (१५)
अ) संघटनात्मक विकासाची व्याख्या स्पष्ट करा. संघटनात्मक विकासाचे महत्व स्पष्ट करा.
ब) संघटनात्मक बदल म्हणजे काय? संघटनात्मक बदलांचे व्यवस्थापन करणाऱ्या पद्धती कोणत्या?
क) तंटा/वाद व्यवस्थापन टीप लिहा.
- प्र. ५ अ) खाली दिलेल्या पर्यायांतून योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. (०५)
i) व्यवहारवादी नेते _____ नेतृत्वशैली अवलंबतात.
अ) अलिप्तवादी ब) हुकुमशाही
क) पालकत्व ड) व्यावसायिक (न्यूरोक्रॅटिक)
ii) _____ म्हणजे कार्याची आंतर जोड होय.
अ) अभिप्रेरण ब) समन्वय
क) संचालन ड) संदेशवहन

Q.P. Code : 02819

- iii) _____ मध्ये एखाद्या वस्तू अथवा सेवेच्या निर्मिती आणि विपणनासाठी बजावलेल्या आंतरसंबंधीत कामगिरीवर भर असतो.
- अ) मूल्य साखळी विश्लेषण ब) संख्यात्मक विश्लेषण
क) गुणात्मक विश्लेषण ड) ऐतिहासिक विश्लेषण
- iv) _____ मुळे संघटनात्मक वातावरण निश्चित करणे आणि कामगिरी तफावत शोधणे यास मदत होते.
- अ) वर्तणूक परिवर्तन ब) कार्य समृद्धीकरण
क) कार्य विस्तार ड) सर्वेक्षण प्रतिसाद
- v) _____ वस्तूस्थिती, विवेकी कारमिमांसा, तर्कशास्त्र आणि विज्ञान यांच्या सोबतच्या मतभेदावर आधारलेले असते.
- अ) संघटनात्मक विरोध ब) मानसिक विरोध
क) समाजशास्त्रात्मक विरोध ड) तर्कशुध्द विरोध

प्र.५ ब) खालील विधाने सत्य कि असत्य ते लिहा. (०५)

- i) मुक्त द्वार धोरण हे कर्ण रेषेप्रमाणे तिरप्या (डायगोनल) संदेशवहनाचा प्रकार आहे.
- ii) प्रतिसाद म्हणजे संदेश गृहित्याकडून संदेश पाठविणाऱ्याला दिलेली प्रतिक्रिया होय.
- iii) कार्य समृद्धीकरणात अधिक आव्हानात्मक कामे आणि जबाबदाऱ्या सोपविण्याचा समावेश होतो.
- iv) समय व्यवस्थापन हे वास्तविकता : स्वयं व्यवस्थापन असते.
- v) संघटनात्मक विकास हा एक अल्पकालीन प्रयत्न असतो.

प्र.५ क) जोड्या लावा. (०५)

गट 'अ'	गट 'ब'
i) सामाजिक-मानसिक अडथळे	अ) जोसेफ लुफ्ट आणि हॅरी इन्घम
ii) उद्दिष्टनिष्ठ व्यवस्थापन	ब) कार्य असमाधान घटक
iii) स्वच्छता घटक	क) आंतरव्यक्ती नातेसंबंध
iv) जोहारी खिडकी	ड) नियंत्रण तंत्र
v) नातेसंबंध संघर्ष	इ) लोकांची भिन्न समज
	फ) कार्य अभिप्रेरक घटक
	ग) अब्राहम मॅस्लो